

тренінги, де будуть відповідати на зацікавлені запитання та розповідати про власну діяльність.

Малі підприємства, створені молододдю, роблять значущий вплив на поліпшення соціально-економічного розвитку та вирішення проблем зайнятості молоді. Вони також здатні особливо швидко реагувати на споживчі запити, освоюючи випуск дрібносерійної, унікальної продукції або надання специфічних послуг для окремих ринкових сегментів. Молодь має високий рівень актуалізації освіти, їх знання ще не застаріли. Вони відрізняються креативністю і адаптивністю мислення, що позитивно впливає на конкурентоспроможність бізнесу.

Розвиток молодіжного підприємництва шляхом створення спільнот підприємців може стати одним із шляхів зниження напруженості на ринку праці, підтримки зайнятості молоді та поліпшення соціально-економічного стану регіону.

Список використаних джерел:

1. Куцоконь М. П. Молодіжне підприємництво та активізація суб'єктивного підприємницького потенціалу молоді: навчально-методичний посібник. Донецьк: Юго-Восток. 2006, 286 с.

**УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА  
МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ**

В. Г. КУДЛАЙ, канд. екон. наук

А. С. ДОБРОВОЛЬСЬКА, студентка 4 курсу факультету економіки та управління

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

Виробництво молока та молочних продуктів є однією з важливих галузей будь-якої сучасної країни, оскільки молоко та молочні продукти є основою повноцінного харчування та незамінним продуктом для дітей та осіб старшого віку. Отже, питання економічної ефективності молочної індустрії та підвищення якості і конкурентоспроможності молочної продукції є актуальними і потребують прискіпливого наукового та практичного розгляду.

Найвищого рівня виробництво молока в Україні було досягнуто в кінці 80-х на початку 90-х років. У ті ж роки споживання його на душу населення наближалось до рекомендованих норм. Так, виробництво молока в 1990 році становило 23 млн.т, на душу населення – 472 кг. [6]. Згідно статистичних даних виробництво молока в Україні в минулому році склало 9,4 млн.тонн, а споживання – 185 кг на душу населення. Отже за останні 20 років спостерігається чітка тенденція як до зменшення виробництва молока в Україні, так і зменшення споживання на душу населення.

Економічна ефективність є однією з важливих категорій суспільного виробництва. Отже, цілком закономірно, що економічна ефективність агропромислового виробництва, і молочної індустрії зокрема, визначається наявністю, станом всіх факторів виробництва: земельних та трудових ресурсів, основних виробничих і оборотних засобів. Збільшити виробництво сільськогосподарської продукції до повного задоволення потреби населення неможливо без всебічного прискорення розвитку сільського господарства, без зростання рівня економічної ефективності розвитку окремих його галузей [4, с. 34].

Економічна ефективність молочної індустрії залежить від:

- рівня забезпеченості підприємств ресурсним потенціалом, а саме матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами.
- раціональним співвідношенням та ефективним використанням ресурсів у процесі господарської діяльності.

Досліджуючи наукові погляди на питання ефективності, ми підтримуємо думку, що термін «ефективність» є похідним від терміна «ефект», який в перекладі означає виконання, результат певної причини або дії [3,с.336]. Під ефектом розуміють досягнутий результат у матеріальному, грошовому або соціальному вираженні. Що ж стосується економічного ефекту, то варто розуміти його як результат виробництва, виробничу вартість, національний дохід, валову продукцію, зростання прибутку та зменшення витрат.

Ми погоджуємось з думкою вчених, які вважають, що **ефективність** — це економічна категорія, яка відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсів, причому при вимірюванні ефективності ресурси можуть бути представлені або в певному обсязі за їх первісною (переоціненою) вартістю (застосовувані ресурси), або частиною їх вартості у формі виробничих витрат (виробничо-спожиті ресурси). Нерідко ефективність визначають як досягнення максимального ефекту за мінімального витрачання ресурсів [1, с.779].

Ми цілком підтримуємо думку відомих фахівців - аграрників, які вважають, що важливою умовою для отримання високих показників ефективності виробництва молока є економне витрачання кормів. Економічна ефективність молочного скотарства характеризується системою таких показників: продуктивність корів, витрати праці і кормів на 1 ц молока, його собівартість і ціна реалізації, прибуток з розрахунку на 1 ц молока і на одну середньорічну корову, рівень рентабельності виробництва молока. Чинники, які впливають на формування ринку молока та молокопродукції, можна розділити на дві групи:

1) чинники внутрішнього середовища (чисельність поголів'я корів, середньоденний надій молока, системи технологічного оснащення, персонал та ін.)

2) чинники зовнішнього середовища (політика держави – фінансова, кредитно-грошова, аграрна, зовнішньоекономічна тощо, – стан економіки, розвиток конкуренції та ін.) [5,с.26].

Основними показниками економічної ефективності роботи переробних підприємств є продуктивність праці, фондівіддача, матеріалівіддача, коефіцієнт оборотності оборотних засобів, рентабельність виробництва продукції, рентабельність продажу, рентабельність операційної діяльності, норма прибутку. Крім цього виділяють ще такі показники економічної роботи молокопереробного підприємства як: вартість валової продукції, виробнича собівартість продукції, затрати живої праці, електроозброєність праці, рентабельність виробництва, виручка від реалізації, собівартість реалізованої продукції, валовий прибуток, чистий прибуток.

Для поліпшення стану української молочної галузі, підвищення якості і конкурентоспроможності молочних продуктів потрібно проводити:

- технологічне і технічне переоснащення, модернізацію молочних ферм на рівні вимог ЄС. Зокрема, оновлення застарілого та зношеного на 60 – 70 % молочного устаткування, впровадження передових технологій:

- безприв'язне утримання корів і ремонтного молодняку;
- доїння у молочних залах;
- приготування багатокомпонентних кормо сумішей;
- широке використання культурних пасовищ.

Головними напрямками, які можуть забезпечити підвищення економічної ефективності розміщення і функціонування молокопереробних підприємств є такі:

- Модернізація молокопереробних підприємств високоефективним обладнанням та сучасними технологіями;
- Впровадження комплексної переробки молока, що вплине на зростання обсягу продукції, яка виробляється з одиниці сировини;
- Застосування енергозберігаючих технологій [5].

Технологічна ефективність виробництва молока – це результат взаємодії факторів виробництва з живими організмами, що кількісно відбивається в продуктивності тварин. У молочному скотарстві технологічними показниками ефективності є продуктивність худоби, а також основні параметри якості молочної продукції.

Отже, досягнутий рівень технологічної ефективності виробництва істотно впливає на економічну ефективність, насамперед через існування постійних витрат, на котрі, як відомо, виробники в короткостроковому періоді впливати не можуть. Важливо й те, що показники технологічної ефективності відображають специфіку й особливості сільського господарства, пов'язані з функціонуванням у цій галузі основного засобу виробництва – землі і живих організмів як засобів виробництва. Вони дають змогу здійснювати порівняльну оцінку результативності виробництва в динаміці і в територіальному аспекті за окремими підприємствами і регіонами [2, с. 292].

Список використаних джерел :

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. К. : КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз : монографія. К. : КНЕУ, 2005. 292с.
3. Экономический словарь агропромышленного комплекса / Сост. А. В. Крисальный; Под ред. А.А. Сторожука. К. : Урожай, 1986. 336 с.
4. Концеба С. М. Економічна ефективність виробництва продукції олійних культур у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2012. №2. С.33-37.
5. Кудлай В. Г. Розвиток конкуренції на ринку молочних продуктів в Україні. *Економіка АПК*. 2006. №6.С.110-115.
6. Кудлай В.Г. Розвиток ринку молока і молочних продуктів в Україні. *Економіка АПК*. 2003. №9. С.97-102.
7. Радько В. І. Організаційно-економічні умови ефективного виробництва молока сільськогосподарськими підприємствами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.04 "економіка та управління підприємствами" Київ, 2008. 26 с.